

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 16, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι.— Γραφεῖον τῆς Διευθυνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

21 Ἰανουαρίου 1879

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΘΕΙΡΣΙΟΥ

Εἰρηναῖος Θείρσιος

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΘΕΙΡΣΙΟΣ

Ὁ Εἰρηναῖος (ὡς ἐξελλήνισε τὸ γερμανικὸν ὄνομά του Φρειδερίκος) Θεῖρσιος (Fr. Thiersch) ἐγεννήθη τὴν 17 Ἰουνίου 1784 ἐν Θύριγγεν τῆς Σαξονίας ἐκ γονέων βιομηχάνων. Ἐπιδοθεὶς κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς θεολογίας καὶ κατόπιν εἰς τὴν τῆς φιλολογίας, διωρίσθη ἅμα περατώσας τὰς πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς καθηγητῆς ἐν τῷ γυμνασίῳ Γοτίγγης, ἐν ἔτει δὲ 1809 προσελήφθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἰδρυθέντος γυμνασίου ἐν Μονάχῳ προσεκληθὴν νὰ διδάξῃ ἐν αὐτῷ, ἕνεκα δὲ τῆς ἐξιδιασμένης ἰκανότητος τοῦ νεαροῦ καθηγητοῦ ἀνετέθη αὐτῷ καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἀγωγῆς τῶν βαυαρῶν βασιλοπαίδων. Προβιβασθεὶς μετ' ὀλίγον καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου συνέστησε καὶ φιλολογικὸν τμήμα ἐν τῇ βαυαρικῇ ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, εἰς οὗ τὰ πρακτικὰ κατεχωρίσθησαν πολλαὶ σπουδαῖαι αὐτοῦ πραγματεῖαι. Ἐκ τῶν ἄλλων τοῦ Θεῖρσιου ἔργων τὰ ἀξιολογώτερα εἰσὶν ἡ Ἑλληνικὴ γραμματικὴ (1812), καθ' ἣν συνετάχθη καὶ ἡ τοῦ ἡμετέρου Γ. Γενναδίου πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, ἡ πισιτοτάτη μετάφρασις τοῦ Πινδάρου γερμανιστὶ (1820) κατὰ τὴν μητρικὴν διασκευὴν τοῦ πρωτοτύπου, καὶ τὸ περὶ τῶν ἐποχῶν τῆς πλαστικῆς παρ' Ἑλλήσι (1816).

Εἰς τὸν Θεῖρσιον πολλὴν ὀφείλει ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμοσύνην διὰ τὸν ἔνθερμον αὐτοῦ φιλελληνισμόν, ἐκδηλωθέντα καθ' ἣν ἔτι ἐποχὴν οἱ Ἕλληγες ὑπόδουλοι ὄντες, ὠνευροπόλουν ἀποβλέποντες εἰς τὸ ἀβέβαιον μέλλον. Ἀπὸ τοῦ 1812 τεθεὶς διὰ τῆς βαυαρικῆς ἀκαδημίας εἰς σχέσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ υποθρέψῃ ἐν αὐτῇ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν ζῆλον πρὸς τὴν παιδείαν, συνέστησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθηναίου, παιδευτήριον νέων Ἑλλήνων, οὗ τὸ πρόγραμμα εὔρηται ἐν τοῖς πρακτικαῖς τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τῆς Ἀκαδημίας. Κατὰ δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξα-

τησίας ἀγῶνα, ὁ Θεῖρσιος ἦν ἡ ψυχὴ τῶν φιλελληνικῶν συλλόγων πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν, πρόθυμον ἀρωγὸν ἔχων καὶ τὸν βασιλέα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκον, τὸν μέγαν τοῦτον φιλέλληνα. Τῷ 1831 κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς αἴσιον ἀγαθῶν πέρας τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ πολιτικὴν ἀποστολὴν περὶ προσφορᾶς τοῦ Ἑλληνικοῦ στέμματος εἰς τὸν βασιλοπαίδα Ὁθωνα, ἐπεδόθη κατόπιν εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, τῷ δὲ 1851 συνέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς ἀνόρθωσιν καὶ μελέτην τοῦ Ἐρεχθείου, ἧς τὰ πρακτικὰ τῶν ἐργασιῶν ἐξεδόθησαν ἑλληνιστὶ. Μετὰ τὴν εἰς Βαυαρίαν ἐπάνοδον ἐξέδοτο γαλλιστὶ ὀγκῶδες καὶ σπουδαιότατον σύγγραμμα περὶ τῆς συγχρόνου καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, (1833 εἰς τόμους δύο) ὑπὸ πολλὰς ἐπιφύσεις ἀξίον μελέτης.

Ὁ Θεῖρσιος ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς πατρίδος του πολλαχῶς, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἀπένευμεν αὐτῷ βαθμὸν αὐλικοῦ συμβούλου, καὶ ἀργότερον προεβίβασεν αὐτὸν εἰς μυστικισύμβουλον. Ἀπέθανε δὲ τὴν 25 Φεβρουαρίου 1860 ἐν Μονάχῳ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΝ Γ. ΚΑΡΑΤΖΑΝ

Φίλε κύριε διευθυντὰ τῆς «Ἐστίας»,

Διελθὼν τὴν περὶ τοῦ Τακτικοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως διατριβὴν τοῦ στρατηγοῦ Κ. Γ. Καρατζᾶ, τοῦτο πρῶτον ἔχω νὰ παρατηρήσω, ὅτι ὁ στρατηγὸς συγχέει δύο πράγματα τὰ ὁποῖα κάλλιστα δύνανται νὰ διακριθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων νομίζει δηλαδὴ ὅτι δὲν εἰμπορεῖ τις νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ δαῖνος ἢ δαῖνος στρατοῦ, χωρὶς ἐν τῷ ἅμα νὰ προσβάλῃ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν τῶν συγχορευόντων αὐτῶν ἀνδρῶν.

Ὅτι τὸ τακτικὸν τῆς Ἐπαναστάσεως οὐδὲν εἶχε τῶν ὀργανικῶν καὶ διοικητικῶν προσόντων δι' ὧν καταρτίζεται ἀξία λόγου στρατιωτικὴ δύναμις, τοῦτο μαρτυρεῖ ἀνὴρ τοῦ ὁποίου τὸ κύρος δὲν θέλει βεβαίως ἀρνηθῆ ὁ Κ. Γ. Καρατζᾶς, διότι εἶναι αὐτὸς ὁ συνταγματάρχης Φαβιέρος. Μεταξὺ τῶν ἐπανειλημμένων περὶ τούτου παραστάσεων τοῦ παλαιμάχου στρατιώτου τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, ἀρκοῦμαι νὰ ἀναφέρω μίαν, χαρακτηρι-

στικωτάτην. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τῆς Καρύστου, ὁ Φαβιέρος προσελθὼν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ἐδήλωσεν ὅτι ἀθεράπευτα εἶναι τὰ ἐλαττώματα τοῦ στρατοῦ τούτου καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα πικραίνεται τῆς ἀρχηγίας. Τὸ δ' Ἐκτελεστικόν, λαβὼν μετὰ τινὰς ἡμέρας γράμμα τοῦ κόμητος Πόρρου, ἐπιφορτισμένου προσωρινῶς τὴν οἰκονομίαν τοῦ Τακτικοῦ ἐν Ἀθήναις, ἐπέστειλε πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅτι τὰ στρατεύματα εἶναι χωρὶς ἀρχηγόν, χωρὶς χρήματα καὶ πλησιάζουσι εἰς ἀναρχίαν στρατιωτικὴν. Ὡσὰν δὲ μὴ ἤρουν ταῦτα, προσέθετε καὶ τὰ ἑξῆς: «Καθὼς ἐπληροφορήθη ἡ Διοίκησις διὰ ζώσης φωνῆς ἀπὸ τὸν ἀξιωματικὸν ὅστις ἔφερε τὸ γράμμα, ἡ ἀταξία κατήτησεν εἰς τὸν ἄκρον βαθμὸν» καὶ τοῦτο διότι ὁ ἐκεῖ ταγματάρχης δὲν ἔδειξε τὴν δέουσαν αὐστηρότητα ἐναντίον τῶν ἀτακτούντων. (*Ἴδε Συλλογὴν Μάμουκα, τόμου Ε' σελ. 57 καὶ ἐπ., σελ. 108 καὶ ἐπ.)

Ἦ τί παράδοξον ἔπειτα ἀπὸ ὅλα ταῦτα, ὅτι οὐδὲν τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ στρατοῦ ἐκείνου κηδοκίμησεν; Ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὑπῆρξεν ἔργον ἀξίεπαινον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα μόνον τακτικὸν ἠδύνατο νὰ διαπράξῃ, ἀφοῦ πρὸ ὀλίγου τότε εἶχεν εἰσέλθει ὁ Κριζιώτης μετὰ τῶν ἀτάκτων. Ὅπου δὲ ἀλλοῦ ἐνῆργησε τὸ Τακτικὸν ἀνωφελῶς ἐθυσιάσθη ἔθυσιάσθη ἐνώπιον τῶν τειχῶν τοῦ Ναυπλίου, ὅπου ἔπεσον ὁ γενναῖος Βυρτεμβέργιος ἀρχηγὸς τῶν φιλελλήνων Δίνσιγγ' ἐθυσιάσθη εἰς Πέτα, ὅπου ἔπεσον ἡρωϊκῶς τῇ ἀληθείᾳ ἀντιπαραταχθέντες οἱ φιλέλληνες Ταρέλλας, Μιρζεύσκης, Δάννιας, Τάιχμανν, Μινιάκ, ἵνα ὀνομάσω τοὺς ἐπιφανεστέρους, διότι ἐξ ὧων, 200 περίπου, μόλις 25 διήλασαν λοχχομαχοῦντες μέχρι Λαγκάδας μετὰ τοῦ βαρέως τετραυματιομένου Νόρμανν. Ἐθυσιάσθη εἰς Φάληρον, ὅπου ἔπεσον ὁ ταγματάρχης αὐτοῦ Ἰγγλέσης· ἀπέτυχεν εἰς Κάρυστον, ἀπέτυχεν εἰς Χίον. Ὁ δὲ στρατηγὸς Κ. Γ. Καρατζᾶς κάλλιον ἐμοῦ γινώσκει ὅτι, ἐν πολέμῳ ἰδίως, πᾶν τὸ ἀδιακόπως ἀποτυγχάνον δὲν εἰμπορεῖ νὰ λογισθῇ ὡς χρήσιμον. Καὶ ἔπειτα διατὶ τὸ τακτικὸν τῆς ἐπαναστάσεως οὐδέποτε ἀντιπαρατάχθη κατὰ τοῦ Ἰβραήμ, ἐνῶ αὐτὸς ἦτο ὁ κύριος προορισμὸς του, καὶ ὅχι τὸ πρὸς ἀτάκτους πολεμεῖν; Διότι, ἵνα τὰ λοιπὰ παραλίπωμεν, δὲν εἶχεν ἰπικὸν, δὲν εἶχε μηχανικόν, δὲν εἶχε πυροβολικόν, ὅπως οὖν λόγον ἄξια. Ὅρθως ποιῶν ἄρα ὁ Μαυροκορδάτος ἔγραψεν ἀκαταπαύστως πρὸς τὴν ἐν Λονδίνῳ ἐπιτροπὴν, νὰ στείλῃ τακτικὸν ἐξ Εὐρώπης. (Τῆς ἱστορίας μου τόμος Ε', σελ. 917).

Ἦ ἔπειτα ἄρα γε ἐκ τούτων ὅτι οἱ συγκροτοῦντες τὸ Τακτικὸν τῆς ἐπαναστάσεως, πολλοὶ τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν, δὲν ἦσαν ἄνδρες καλοὶ ἀγαθοὶ; Ἀπεναντίας ὅσῳ ἀθλιωτέ-

ρα ἦτο τοῦ στρατοῦ ἡ κατάστασις, τόσῳ μᾶλλον θαυμαστὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀφοσίωσις ἐκείνων οἵτινες παρέμενον πιστοὶ εἰς τὰς τάξεις αὐτοῦ. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῶν ὅσα πολλάκις περὶ τούτου ἔγραψα, ἐπιτραπήτω μοι νὰ παραθέσω ἐν ταῦθα καὶ ἕτερον παράδειγμα. Τῷ 1831 ἐμαθήτευον παρὰ τῷ διδασκάλῳ Γεωργίῳ Γενναδίῳ. Ὁ αἰδιδιμος ἀνὴρ εἶχε παρακολουθήσει εἰς Κάρυστον τὸν Φαβιέρον· καὶ πολλάκις με διηγεῖτο τὴν πολυειδῆ ἀτέλειαν τοῦ στρατοῦ ἐκείνου, γεραίρων συγχρόνως τὴν ἀρετὴν πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν. Ἰδίως δὲ ἐπῆνε νέον τινὰ ὅστις ἐκ παίδων εἰς ἕτερον ἐθισθεὶς βίον, διεκρίνετο ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ αὐτοῦ καὶ τῇ καρτερίᾳ. Ὁ νέος οὗτος ὀνομάζετο Γ. Καρατζᾶς.

Ἐν Ἀθήναις.

Ὅπως πρόθυμος
Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ

Ἀυτοβιογραφία γέροντος Χίου.

Συνέχεια· 181 σελ. 22.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ὁ Πύργος μας καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κῆποι ἦσαν προικῶν τῆς μητρὸς μου κατῆμα. Ἡ πατρικὴ τῆς οἰκογένεια εἶχεν ἀπ' ἀρχαίων χρόνων μεγάλαν ἐκεῖ περίξ ἰδιοκτησίας, αἵτινες διὰ κληρονομικῶν καὶ προικῶν διανομῶν διεμοιράσθησαν μὲν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀλλὰ δὲν ἀπεξενώθησαν. Ὡστε ἡμεῖθα ἐκεῖ περικυκλωμένοι ὑπὸ συγγενῶν τῆς μητρὸς μου, τῶν ὁποίων οἱ Πύργοι ἐγειτόνευον μετὰ τοῦ ἰδικοῦ μας. Οὐδεὶς δὲ σχεδὸν τῶν Πύργων τούτων ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν κενός. Διότι τινὲς μὲν τῶν ἰδιοκτητῶν κατόκουν αὐτοὺς καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ λοιποὶ εἶχον παραιτήσει τὰς ἐν τῇ πόλει κατοικίας των καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ἡμεῖς ἐδραπέτευσαμεν ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῶν Σαμίων, ἀφῆλθσαντες τῶν ἀρχῶν τὴν ἀπαγόρευσιν. Ὅθεν εὐρισκόμεθα συντροφευμένοι εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἦτο δὲ τοσοῦτω μᾶλλον εὐχάριστον νὰ βλεπώμεθα μετὰ τῶν οἰκείων, καθ' ὅσον ἐν τῇ τρομοκρατίᾳ ὑπὸ τὴν ὁποίαν, ἐπ' ἐσχάτοις μάλιστα, διεβιοῦμεν ἐν τῇ πόλει, οὔτε τῶν οἰκείων μας ἐξηρχώμεθα, οὔτε ἐπισκέψαι ἀντηλλάσσομεν. Αἱ θύραι ἔμενον κλεισταὶ καὶ ἡμίκληστα τὰ παράθυρα. Προσπαθῶ ἤδη νὰ ἐνθυμηθῶ, ἐὰν ἐπὶ μῆνας εἶδον ξένον ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακά μας καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι εἰμὴ μόνον τὸ κατηφές τοῦ Ζενάκη πρόσωπον.

Εἰς τὴν ἐξοχικὴν ἰδίως ἐκκλησίαν συνηντώμεθα, καὶ εἰς τὸν αὐλόγυρον τῆς, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἀκολουθιῶν, ἐγίνετο ἡ συναναστροφή. Ἦτο ἡ Μεγάλῃ καὶ πάλιν Τεσσαρακοστή. Συχνάκις δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ αὐλόγυρου ἐκείνου ἀνεπόλουν τὰς συγκινήσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐλειτουροῦμεθα, ὁ πατήρ μου κ' ἐγώ, ὅτε διετρέχμεν ἔμφοβοι τὰς στε-